

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 25 Października r. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 17 Października.

Przez naywyższe ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu:

D. 28 września, w Carskiem-Siele: Dyrektor Departamentu Policji Wykonawczej Ministerium Spraw Wewnętrznych, Rzeczywisty Radca Stanu, *Pokrowski*, w nagrodę długiej i gorliwej służby, naytaskawiej wyniesiony na Radcę Taynego, i z uwolnieniem od obowiązków Dyrektora, rozkazano jemu być Członkiem Rady Ministerium Spraw Wewnętrznych, z zatrzymaniem wszystkich pobieranych przezeń teraz wyznaczeń.

Dyrektorowi Departamentu Gospodarczego Ministerium Spraw Wewnętrznych, Rzeczywistemu Radcy Stanu, *Zmakiniowi*, naytaskawiej rozkazano być Dyrektorem Departamentu Policji Wykonawczej tegoż Ministerium.

D. 29 września. Głównemu Dyrektorowi Paźiów, wszystkich Kadetskich Korpusów Lądowych i półku Dworzeńskiego, Jenerał-Adjutantowi, Jenerał Porucznikowi *Suchozanetowi*, rozkazano być Członkiem Rady Wojskowych Szkolnych Zakładów.

Dowódcy 1go Odwodowego Korpusu Jazdy, Jenerałowi Porucznikowi, *Nikitinowi* i in., prócz terażniejszego obowiązku, naytaskawiej rozkazano być Czasowym Wojennym Gubernatorem Gubernii Słobodzko-Ukraińskiej i zarządzać w niej Cywilnymi sprawami.

Kowieński Medyk powiatowy, Doktor Medycyny i Chirurgii *Józef Kowalski*, po wystąpieniu w dotychczasowy randze, przy gorliwym pełnieniu swych obowiązków, lat prawami zakreślonych, na podstawie ukazu d. 6 sierpnia 1809 i 14 stycznia 1814 roku, wyniesiony na Radcę Stanu.

Przez naywyższe rozkazy, objawione Rządzącemu Senatowi, Gubernatorowi Cywilni: Gruzji, Rzeczywisty Radca Stanu *Xiążę Potaswandow*, Kurlandzki, Rzeczywisty Radca Stanu *von Brewern*, tudzież Kijowski, Infantzki, Estoński, Archangielski i Włodzimierski, mają sobie oświadczone zadowolenie Jego Cesarskiej Mości, za skuteczne uzyskiwanie remanentów i podatków. (G. S.)

Na żądanie znajdujący się tu Missyi Króla Jmci Bawarskiego, obwieszcza się, że wszyscy, wyjeżdżający do Bawaryi, obowiązani są okazać pasporta swoje dla wizowania Missyi Bawarskiej albo Konsulatowi, znajdującemu się w tém miejscu, gdzie wydany im pasport; lecz jeżeli w tém miejscu nie ma, ani Missyi Bawarskiej, ani Konsulatu, w takim zdarzeniu, obowiązany jest podróżny podawać pasport swój dla poświadczenia na drodze w pierwszym mieście, gdzie będzie Bawarska Missya lub Konsulat.

Dowódca brygady 1szej dywizji grenadyerskiej, Jenerał-Major *Szczerbatski*, d. 12 października wyjechał do Nowgorodu. (G. S. P.)

Po przedstawieniu Simbirskiego Cywilnego Gubernatora, Simbirski mieszczanin *Sokołow*, za uratowanie tonących, *Naymiłościwiey* nagrodzony srebrnym na wstędze orderu S. Anny medalem z napisem: za ocalenie ginących, dla noszenia w pętelce.

Po przedstawieniu Tulskiego Wojennego Gubernatora, Tulski zgiej gildy Kupiec *Maskatinow*, za uczestnictwo w ratowaniu tonących ludzi, pod czas byłego w mieście Tule wezbrania, *Naymiłościwiey* nagrodzony srebrnym na wstędze orderu S. Anny medalem, z napisem: za

ocalenie ginących, dla noszenia na szyi.

Po przedstawieniu Jenerał Gubernatora Zachodniej Syberyi, żołnierze liniowego Sybirskiego batalionu i 104 areśtantów, idących na Syberya, za ugaszenie wybuchłego w Gubernii Tobolskiej, we wsi *Pierewatowej*, pożaru, *Naymiłościwiey* nagrodzeni pieniędzmi: pierwsi po 25 rubli, a ostatni po 15 rubli ass. każdy; nadto skazanych do ciężkich robot, zamiast takowej kary, *Naywyżey* rozkazano odejść na osiedlenie, przeznaczonym zaś na ssytkę, dozwolono powrócić do rodziny, jeżeli tego zażądali.

Od Cesarskiej Akademii Sztuk Pięknych, ogłasza się ninieyszém, że po skończeniu w dniu 15 t. m. wchodzenia Publiczności bez biletów, dla oglądania wystawionych w Akademii próbów sztuk pięknych, następujące wraz potem dwa dni 16 i 17 przeznaczają się na wypuszczanie do Akademii, wychowanców różnych naukowych zakładów, w Stolicy znajdujących się, a mianowicie: dnia 16 w poniedziałek dla Wychowanców Zakładów Zarządu Wojennego, dnia zaś 17 we wtorek dla wychowanców Zakładów, zależących od Ministerium Narodowego Oświecenia i innych Zwierzchności.

OGŁOSZENIE.

Z powodu nagłego podniesienia się cen w tutejszej stolicy na wszystkie płody zbożowe, miejskie zapasy, zrobione w 1832 roku po umiarkowanej cenie z różnicowania Sankt-Petersburskiego Wojennego Jenerał Gubernatora, obrócone były na sprzedaż dla potrzebujących obywateli, po takieyże umiarkowanej cenie.

Teraz *Nayjaśnieyszy Pan*, chcąc okazać mieszkańcom stolicy nowy dowód niestanney Oycowskiej troskliwości Swojej, *Naywyżey* rozkazać raczył: przystąpić do wydławania zboża niedostatnim mieszkańcom stolicy z nowych w terażniejszym roku przygotowanych zapasów, nie oczekując przybycia ostatnich transportów ze zbożem, przez prywatnych handlujących na tutejszy rynek dostawiających, i naznaczyć nań cenę, odpowiednią z wydatkami skarbu na kupno i dostawę onego obróconemi, t. j. mianowicie po 10 rubli za kuliżtynię maki, trzymający dziewięć pudów wagi. Dla większego zaś ułatwienia obywatelom w kupnie zboża, podobało się *Nayjaśnieyszemu Panu* rozkazać: aby sprzedawano nie tylko z magazynów do miejskiej wiedzy należących, na Petersburskiej stronie położonych, lecz też ze wszystkich magazynów prowiantskich, znajdujących się w 4tej Admiralicynney części, przy Kalinkina moście; Narwskiej części w Izmayłowskim półku, nad opasującym kanałem; Liteyney części przy Tauryckim sadzie; Wyborskiej części przy szpitalach, i Rożestweńskiej części za Szlisselburską rogatką, na Rożku.

Sankt-Petersburski Wojenny Jenerał-Gubernator, doprowadzając tę *Naymiłościwszay* łasce do powszechney wiadomości, ogłasza, iż na skutek onego, sprzedaż zboża, na niżej wyrażonych prawidłach zacznie się we wszystkich wymienionych magazynach dnia 16 t. m.

Prawidła Naywyżey zatwierdzone dnia 8 października 1833 roku dla wyprzedaży maki ze skarbowych magazynów, w Sankt-Petersburgu, niedostatnim obywatelom.

1) Prawo kupowania żytniej maki ze skarbowych magazynów mają niedostatni obywatele stolicy wszelkiego stanu, wyjąwszy handlarzów zboża w ziarnie lub w mące, także pieczonego chleba, jakoto: piekarzów, chlebników, utrzymu-

jących traktyery, karczmy, domy gościnne i drobiazgowe kramy, ich sług i robotników.

2) Osobom, mającym prawo korzystania z tego kupna, sprzedaje się od jednego puda do jednego kula żytniej maki, za szczególnymi biletami na ten cel ustanowionymi z opłatą pieniędzy w magazynie wraz przy oddawaniu zboża.

3) Rozdawanie biletów nie w służbie zostającym urzędnikom i obywatelom uskutecznia się w tej części miasta, w której kto ma zamieszkanie, bez wszelkich prośb na piśmie, lub składania jakichkolwiek świadectw, udowadniających niedostatek.

4) Ustna każdego prośba, przy której powinien wyrazić dom, w którym mieszka, ilość maki, jaką chce otrzymać, oraz czas, na który uważa ją dla siebie dostateczną, wnosi się do oddzielnie ustanowionej abecadłowej księgi, i zaspakaja się natychmiast, nie później tego dnia, wydaniem biletu na jego imię.

5) Bilet, za którym w naznaczonym terminie nie kupiono zboża w magazynie, uważa się za nieważny.

6) Domaganie się biletu przez jedną i tę samą osobę z różnych części miasta, karze się sztrafem, wyrównyującym podwójnej cenie, nieprawnie nabytego zboża.

7) Oddawanie lub odprzedaż biletów jednej osobie innym, surowo się zabrania, i ściągają na winnych tak kupującego jak odprzedającego, pieniężny sztraf, wyrównujący podwójnej cenie odprzedanego zboża, oraz zważając na stan osób, i cieleśną karę.

8) Przedawanie biletów, lub zboża za nimi, otrzymanego przez handlujących zbożem i w ogólności przez osoby niemające prawa kupowania zboża ze skarbowych magazynów, odbywa się porządkiem kryminalnym. Postrzeganie zaś tego, ażeby osoby, którym kupowanie skarbowego zboża jest zabronione, nie nabywały onego za pomocą przekupna lub innego sposobu, wklada się na Policję i Deputację handlową.

9) Na też zasadzie opatrzą się biletami, służący urzędnie przez Dyrektorów Departamentów, Ober Prokuratorów Rządzącego Senatu i Synodu, Prezydentów Izb, i w ogólności przez bezpośrednich Naczelników każdego Rządzącego lub podwładnego miejsca.

10) Drukowane blankiety tych biletów dostarczają się do tych miejsc, za uprzedniem rozporządzeniem Sankt-Petersburskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora.

11) Wydawanie biletów z miejskich części odbywa się codziennie, prócz niedzielnych i świątecznych dni, od dziewiątej rano do trzeciej po południu; przedaż zboża z magazynów także codziennie w tymże czasie *).

12) Po upłynieniu terminu, na który wydany jest bilet, każdy potrzebujący może otrzymać inny na wydanie równej, większej lub mniejszej ilości maki, od jednego kula do jednego puda. Prośba jego o wydanie nowego biletu zaspakaja się natychmiast po sprawdzeniu w Abecadłowej księdze, w której on zapisany.

— Przez Dziennik Komitetu Ministrów, Należy zatwierdzony dnia 10 października postanowiono: wywóz wszelkiego rodzaju zboża z Rosyjskich portów do innych takichże dozwolnić na cudzoziemskich okrętach bez opłaty poszlin przez czas żeglugi teraźniejszego i przyszłego roku, z tym warunkiem, żeby od wysyłających na mocy § 124 ustawy Komory celnej brać rewersa, iż przedstawiać będą w naznaczonym terminie, powrótowe świadectwa o rzeczywistym przywiezieniu tego zboża do Rosyjskich portów. (G. S. P.)

Moskwa d. 2 października.

Dnia 30 września o godzinie dziewiątej zrana, w cerkwi S. Jerzego, na Wielkiej Dmitrow-

*) Uwaga. Wydawanie maki ze skarbowych magazynów nie będzie się odbywać pierwszego dnia każdego miesiąca, w którym zwyczajnie poświadczają się magazyny, i Dozorca nie może mieć czasu na wydawanie zboża.

ce, zebrali się wszyscy bez wyjątku Artysci Cesarzkich Moskiewskich Teatrów, dla wysłuchania nabożeństwa, za zdrowie i pomyślność Najjaśniejszego Cesarza, Który przez ukaz z dnia 13 sierpnia złał nowe niespodziewane łaski na Rosyjskich i cudzoziemskich Artystów Teatrów Dworu. Wdzięczność tych osób porównać się tylko może z wielkością dobrodzieystwa im wyświadczanego. Szczodrobliwosć Najjaśniejszego Dobroczyńcy w tym wyświadczoną została, iż przez nową Ustawę o pensjach Artystów zabezpiecza się dobry byt ich wdów i sierot, tak, iż każdy Aktor może powiedzieć (i mówi), teraz wiem, że umrę spokojnie? A to zapewnienie powszechnym jest celem życzeń, starań i usiłowań wszystkich żyjących! Niemniej, jeżeli nie więcej od naszych rodaków, tknęci byli do głębi duszy Francuzcy Artysci, którzy nie spodziewali się i nie śmieli rokować sobie tak wielkiej łaski od Najjaśniejszego Pana. Wszyscy oni, bez względu na różnicę wyznania z własnej chęci, jakby wypełniając najwyższy dług, obecni byli na wyżej wspomnianem nabożeństwie.

Co kray, to obyczaj. W innym narodzie, tak radośnie zdarzenie dla całego zgromadzenia, byłoby może obchodzonem przez wspaniały obiad, na którym wieleby zjedzono, a jeszcze więcej wypito, dla przyniesienia ukontentowania restauratorowi i utrzymującemu handel trunków. Nasi Moskiewscy Artysci, Rosyjscy i Francuzcy, postąpili inaczej: po wysłuchaniu nabożeństwa przez dobrowolną składkę zebrali oni dosyć znaczną sumę, której część przeznaczona jest na wymalowanie i ozdobienie obrazu S. Nikołaja, Patrona Należytego Dobroczyńcy. Obraz ten dnia 6go grudnia t. r. będzie poświęcony i postawiony w Kancelarzu Cesarzowskiego Teatru; pozostałe zaś pieniądze będą rozdane ubogim wdowom i sierotom Artystów, mieszkającym w Moskwie. (Pszcz. Pół.)

Odessa d. 30 września.

W ostatnich dniach rozeszła się tu pogłoska, że statek parowy, *Następca*, do miast. Odessa należący, na którym J. W. P. Jenerał-Gubernator Nowo Rosyjski i Bessarabski wyjechał z Kerczu do Taganrogu, doznał na morzu Azowskim rozbicia, z przyczyny zepsucia i złego stanu maszyny parowej. Spieszmy uwiadomić, czytelników naszych, że pogłoska ta nie ma najmniejszej zasady. Parochod, *Następca*, we trzy godziny po wypłynieniu z Kerczu na morze Azowskie, rzeczywiście napadnięty był, niespodzianie, nadzwyczajnie wielką burzą, i nie będąc w stanie odbywać dalszej żeglugi, zmuszony był zarzucić kotwicę. Morze Azowskie od powstałych wtedy wiatrow równodziennych, których działanie czuć się dawało nawet i w naszym porcie, tak mocno się wzburzyło, że wznoszące się na około statku parowego hałmany pomieszały się z item i piaskiem dna morskiego. Ale statek szczęśliwie wytrzymał tę straszliwą burzę, w przeciągu dni dziesięciu stojąc na kotwicach, i nie doznał zgola żadnego uszkodzenia. Gdy morze nieco się uspokoiło, statek przyszedł do Berdiańskiej mielizny, a Hrabia M. S. Woroncow wyszedł na brzeg w mieście Nogajsku, i łodem udał się do Taganrogu, z kąd otrzymane już są od niego wiadomości pod dniem 20 t. m.; statek zaś wypłynął na powrót, i we 14 godzin szczęśliwie powrócił do Kerczu. (G. O.)

Taganrog d. 21 września.

Wczora przybył tu P. Jenerał-Gubernator Nowo Rosyjski i Bessarabski, Hrabia M. S. Woroncow, łodem, z Mariupola. J. W. Hrabia wyjechał z Kerczu 8go na parochodzie *Następca*; ale mocnymi przeciwnymi wiatrami zatrzymany, naprzód na morzu, a potem blisko *Issarionowskiej* mielizny, na kotwicy, do dnia 14go; szczególnie d. 15go statek najmocniejszą wytrzymał burzę. — Zrana d. 18go, P. Jenerał-Gubernator, z przeprowadzającymi go urzędnikami wyszedł na

brzeg w nowo urządzonym porcie *Bordianskim*, i z tamąd już drogę swą przedłużał. Po przybyciu, P. Jenerał Gubernator niezwłocznie, ze wszystkimi swymi urzędnikami, był w pałacu na mszy i nabożeństwie żałobnem, na miejscu, gdzie wiecznie chwalebnej pamięci CESARZ ALEXANDER, przeniosł się tu do wiecznego w Bogu spoczynku. Dzisiaj, przeprowadzany od P. Naczelnika miasta *Taganrogu*, Rzeczywistego Radcy Stanu, Barona *Franka*, Głowy miasta *Valiano* i Oficera Korpusu dróg komunikacji *Laskina*, JW. Hrabia obejrzał miejsce, przeznaczone na przyszły port i pobrażę dla kabotażnego chodzenia statków. Dzisiaj będzie obiad u P. Marszałka Dworzanstwa Powiatu Rostowskiego, a wieczorem bal Obywateli miasta w sali Klubu. (G. O.)

Warszawa d. 27 października.

Dnia 25 b. m. przybył z *Petersburga* do tu-tejszej stolicy, J. C. Mości Jenerał-Adjutant, Jenerał-Leytnant, Członek Rady Stanu Królestwa Polskiego, *Włodek*.

Wzeszły wtorek w Kościele Popaulińskim S. Duchy, przyjął Chrzest S., Starozakonny *Jakób Dancyger*, nazywający się odtąd *Jan Oktoberski*. Rodzicami chrzestnymi byli: JW. Hr. Stanisław *Grabowski* b. Senator i Minister, i Hrabina *Zofia Czopska*.

Wkrótce w Wielkim Teatrze daną będzie nowa Drama *Ben Dawid* czyli *Żyd i Chrześcija-nin*. (Gaz. War.)

MIASTO WOLNE KRAKÓW

Dnia 19 października.

Seym Krakowski został ukończony.

Towarzystwo nauk z Jagiellońskim Uniwer-sytetem złączone, dopełniając chwalebne go przod-ków zwyczaju i chcąc uświetnić tegoroczne publi-czne nauk otwarcie, jako też pamiętną rocznicę pierwiastkowej Konstytucji od NN. Protektorów wolnemu miastu nadanej, dnia 18 b. m. miało od-byc publiczne posiedzenie. JW. Karol *Hube*, Re-ktor Uniwersytetu i Prezes Towarzystwa miał mieć mowę do młodzieży i ważność publicznego wycho-wania w krótkości wystawić. W. Ferdynand *Koy-siewicz* Professor Uniwersytetu miał mieć rozpra-wę o początku, wzroście i obecnym stanie Ekonomii politycznej. (Gaz. War.)

AUSTRYA.

Wiedeń d. 14 października.

Donoszą z *Linz*, że NN. Cesarstwo Ichmość dnia 11 b. m. przybyli do tego miasta, i zostali z radością przyjęci.

Tegoż dnia wieczorem do tegoż miasta przy-byli Królestwo Ichmość Bawarscy w towarzy-stwie Xiężney *Matyldy* i Xięcia *Luitpolda*. Na-sza Cesarzowa wyjechała naprzeciw swego Brata Królewskiego, a J. C. K. Mość przyjmował ro-dzinę Królewską w zamku Biskupów.

Onegdaj po południu Xiężę *Metternich*, Kan-cierz Stanu przybył także do *Linz*. Tegoż dnia zrana odbyły się obroty wojskowe wobec Cesar-stwa Ichmość. Po południu N. Cesarzowa w to-warzystwie NN. Królestwa Bawarskich zwie-dziła ukończoną już zupełnie kolej żelazną, łą-czącą rzekę *Dunaj* od *Linz* z *Budweisem*, a dalej z *Mołdawą* i *Elbą*; jest to najdłuższa ze wszystkich dotąd znanych kolei.

Donoszą z *Pragi* z dnia wczorajszego: Dziś odbył się seym postulatowy Królestwa Czeskiego pod kierunkiem Hrabiego *Chotka*.

Odbywające się w wyższych Włoszech ćwiczenia wojenne, wzbudzają uwagę wszystkich znaw-ców, gdyż zaprowadzono w nich nowy system Hr. *Radeckiego*, który już szczęśliwie został w obozie pod *Brünn* użyty. Twierdzą, że ten system zostanie w całej armii Austriackiej zaprowa-dzony. Poruszenia wojenne są przez metodę Hr. *Radeckiego* bardzo ułatwione i skrócone, tak, że sztuka wojenna, przez to może być zupełnie zmienioną. Hr. *Latour*, Feldmarszałek i dyrektor korpusu Inżynierów, uda się w podróż inspekcyjną przez *Tyrol* do *Włoch*. (Gaz. War.)

PRUSY.

Berlin dnia 26 października.

Dwór Królewski, dnia dzisiejszego przy-wdziewa trzytygodniową żałobę, po zmarłym Kró-lu Hiszpańskim, Ferdynandzie VII.

Jenerał-Major orszaku N. Cesarza Jmci Ros-syjskiego, *Mansurow*, z *Drezna* tu przybył, oraz Królewsko-Szwedzki Jen.-Por. i Rad. St. Hr. von *Löwenhielm* z teyże stolicy. (G. P. S.)

TURCYA.

Słychać, że Vice-Król Egiptu po obraniu *Sudy* za najstosowniejsze miejsce do urzędzenia tam wielkiego arsenału, i po uczynieniu wszel-kich dyspozycji w tym celu, opuścił wyspę *Kan-dyą* i powrócił do Egiptu. Mówią, że Sułtan jest rozgniewany z powodu tego urzędzenia *Mehe-meda Alego*, i że Rząd Grecki, który również niechętnie na to spogląda, jest gotów uczynić prze-ciw temu stosowne kroki u Porty.

Listy z *Korfu* z d. 22 września donoszą, że Wezyr *Janiny*, *Emir* Pasza, ze znacznym kor-pusem uczynił wycieczkę, dla wstrzymania poru-szeń powstańców i zmuszenia ich do bitwy. Gdy jednak za pierwszym atakiem dwa pułki Paszy przeszły z 4ma działami do powstańców, Wezyr powrócił do *Janiny*. (Gaz. War.)

FRANCYA.

Paryż dnia 15 października.

Constitutionnel: „Bez wątpienia wystawa pło-dów krajowego przemysłu, jest wielką uroczy-nością narodową, której pożyteczności nikt nie zaprzeczy. Jednak prawdziwie użyteczną i zachę-cającą przemysł, byłaby dopiero wtedy, gdyby była Europejską. Jeżeli się ogranicza na jednym kraju, środek ten nigdy nie jest zupełnym: na przy-kład przypuściwszy, że we Francji nie znają fa-brykacji sukna, wtedy najlepsze między zło-mi, jednak nie nie byłoby warte, a dopiero, gdy najlepsze sukna innych krajów z tém po-równamy, fabrykant i publiczność mogą zoba-czyć, co im jeszcze braknie. A zatem tylko Eu-ropejska wystawa produktów, czyli raczej wystawa, do której ubiegałyby się wszystkie cy-wilizowane narody, mogłaby wydać obfite owo-ce. Francja powinna dać do tego przykład.”

Znany *Vidocq* otrzymał patent na fabryka-cyą papieru, z którego nie pisanego lub druko-wanego nie można wywabić. Od dawnego czasu na-znaczano za to nagrodę. (Gaz. War.)

— Dnia 18 —

Wczora Król pracował w *St. Cloud* z Pre-zydentem Rady i Ministrem spraw wewnętrznych.

Z *Bayonny* donoszą pod 13 t. m. „Wczora wyjechał oficer inżynierów dla obrania naydogo-dniejszego miejsca na założenie obserwacyjnego obozu na granicy. Jen. Por. *Harispe* przez szta-fetę otrzymał rozkaz, natychmiast dowództwo dy-wizyi objąć. Pomiędzy *Bayonną* a *St. Jean-de-Luz* będą porobione stacye, dla rychlejszego prze-syłania depeszów i wiadomości o tém wszystkiem, co się na granicy dzieje.

Główni poborcy w departamentach połu-dniowych otrzymali rozkaz, wszystkie będące u nich pieniądze oddawać na zapotrzebowanie wojskowych intendencji dywizyjnych.

Znajomego członka Izby Deputowanych, P. *Berard*, wkrótce wyśdź mają *Pamiętniki o wy-padkach lipcowych*, których ukazania się z na-tężoną wyglądają ciekawością.

W ostatnich dwóch tygodniach *Gazette de France*, sześć razy była skonfiskowaną. Powo-dem do tego bydy miały różne artykuły, wzglę-dem prawa odmówienia podatków i o pobycie Fran-cuzów w Pradze.

— Dnia 19 —

Monitor w urzędowym oddziale umieścił rapport Ministra stosunków zewnętrznych, i, ja-ko następstwo z niego, postanowienie królewskie, podające do powszechnej wiadomości konwencyą pocztową, dnia 14 czerwca w *Londynie*, między *Francją* i *Anglią* zawartą, z 17tu artykułów i 6ciu dodatkowych złożoną.

Gazeta *Journal de Paris* zawiera: „Drogą nadzwyczajną otrzymaliśmy wiadomości z *Madrytu*, dochodzące do 12go. P. Mignet 10go tam stanął. Rząd z niezmiernem zadowoleniem przyjął wiadomość, o postawie przez *Francję* obranej. W *Madrycie* wiadomo już było o powstaniach w *Bilbao*, *Vittorii* i *Logrono* za stronę *Don Carlosa*; wiadano także, że podobnie usiłowania w *Santo-Domingo*, bez skutku, robiono. Urządzone są kolumny ruchome, mające ciągnąć do miejsc, zagrożonych przez stronników *Don Carlosa*; 8go już jeden regiment piechoty i jazdy, pod wodzą odznaczającego się oficera, Hrabiego *Armider*, z *Toledo* do *Vittorii* wyszły. Chociaż to było wiadomem, że *Don Carlos* z *Santarem* wyjechał, ale niewiedzianno zgoda o miejscu jego pobytu. P. *Bourmont* i towarzyszący im oficerowie wysiadają na granicy kwarantanny. Prosił oni o pozwolenie, płynąć do *Barcelony* albo do *Kartageny*; co im jednak odmówiono; zostawiano jednakże wybór między *Kadyxem* i *Malagą*.

Podług doniesień z *Bayonny* pod 15, poczta Hiszpańska dwa razy już tam nieprzyszła. Z *Nawary* w *Bayonnie* miano wiadomość, że *Santos-Ladron*, po bitwie pod *Los-Arcos*, w której miał nieco straty w zabitych i jeńcach, zawsze się na czele powstania w *Navarrze* znajdował. Z tą wiadomością w sprzeczności są obadwa listy z *Pampelony* pod 12 października w *Messenger* wydrukowane. W pierwszym z nich powiedziano: *Santos-Ladron* w 700 lub 800 ludzi wszedł do *Navarry*. Kolumna ze 400 ludzi, naprzeciw wysłana, uderzyła nań wczora o 3ciej z południa pod *Los-Arcos*. Po bitwie, która się aż do nocy przeciągnęła, *Santos-Ladron* z 32ma swoich w jeństwo się dostał; pod nim samym konia ubito, a więcej sta w zabitych i ranionych stracił. Nasi mieli tylko 2ch zabitych i 12 ranionych. Jutro *Santos-Ladron* tu ma być przyprowadzony. P. S. *Santos-Ladron* w drodze tu został rozstrzelany: wiadomość ta jest autentyczna. Przeciwnie Półkownik *Craze* z 300 karabinierów *Don Carlosa* w *Ronceveaux* ogłosił. Francuzka poczta wczora tu nadeszła, mając do *Madrytu* przez *Saragossę*jechać, gdyż w *Vittorii* wszystkich zatrzymują. W innym liście czytamy: „Znajomy *Santos-Ladron* przybył do *Navarry*, mając stanąć na czele, więcej jak 800 ochotników. Po krwawej walce, pod *Los-Arcos* między nim a 400 naszego garnizonu, pod dowództwem Półkownika *Lorenzo*, *Santos-Ladron* z 33 oficerami dawniejszy gwardyi w niewolę wzięty został. Ochotnicy rozperzchnęli się: pod *Santos-Ladronem* ubito konia: żądał on stawionym być przed Wice-Królem *Navarry*; ale ten odpowiedział przez wydanie rozkazu na jego rozstrzelanie, co się też natychmiast wykonano. Mówią, że i dalszych 33 jeńców równyż los spotkał.

Messenger des Chambres z ustnego opowiadania naocznego świadka o wypadkach w *Vittorii* wyraża: „Zupełna liczba uzbrojonych stronników *Don Carlosa* w prowincjach *Alava* i *Biscaya*, 10go miała już do 15 000 ludzi wynosić. Od dnia z 800 do 1,200 z 2ma działami do *Mirandy* był wysłany. W *Vittorii* utworzona formalna *Junta Rządząca Karola Vgo* (*Junta Gobernativa*). Jenerał *Castannos* zawsze z główną kwaterą jest w *Tolosie*, gdzie stronników dla Królowej pomnaża. Półkownik *Jauregui* (*El-Pastor*) z nim się połączył.

Courrier de l'Europe z pewnością utrzymuje, że Rząd otrzymał wiadomość o przybyciu *Don Carlosa* do *Caceres* w *Estramadurze*, i że część wojsk pod dowództwem Jenerała *Sarsfield* do niego przeszła.

Journal-de-Paris zbija wiadomość, ogłoszoną w *Courrier Français*, że Izby między 15tym a 20 listopada otworzone być mają, za niema-

jącą żadnej zasady; dzień ich otwarcia zgoda niepostanowiony.

List z *Bayonny* pod 14tym zawiera: „*Dyliżans*, który kilku francuzkich podróżnych zjad do *Madrytu* wozit, i w *Vittorii* był zatrzymany, dzisiaj tu powrócił. W *Vittorii* bawił 48 godzin, i na powrótjechać był przymuszony. Passażerowie opowiadają, że między *Vittorią* a *Bilbao* i w ich okolicach, do 16 000 ludzi stoi. W *Vittorii* utworzył się Komitet z 5ciu osób, między którymi i z wyższego Duchowieństwa, pod prezydencyą P. *Verastegui*, dla sprawowania władzy w imieniu *Don Carlosa*. Zabrał on kasy celne i pocztowe, w których się około 100.000 piastrow znalazło, *Verastegui* do mieszkańców prowincyi długą i w mocnych wyrazach wydał odezwe, w której na końcu mówi: „*Alawayczycy*, od was tylko zależy, oltarz i tron naszego Dostojnego i Prawego Monarchy, *Don Carlosa*, przeciwko mottochowi liberalistów obronić, albo oczyzną w przepaść pograć. Mam nadzieję, że zostaniecie wiernymi swojej religii i nie nie zaniedbacie, cokolwiek w waszej jest mocy, dla zniszczenia stronnictwa liberalnego, które po śmierci ukochanego naszego Pana i Króla ostatnią wolę jego ośmiela się deptać, dla wtłoczenia na nas jarzma Królowej, którzy złośliwi doradcy do przepaści ją strącają, jeżeli rychło władza przywrószczona, w ręce naszego Króla Hiszpanii, *Karola Vgo*, odzyskaną nie zostanie. Bądźmyż jednomyślni, waleczni *Alawayczycy*, gwałt siłą odpierymy, aż póki Król w *Madrycie* nie osadzi; długo to trwać nie będzie: gdyż wstąpił on już na ziemię państw swoich. Niech żyje Król! Niech żyje Karol V! Niech żyje Religia! (podpisano) *Verastegui*.

W *Indicatorze*, wychodzącym w *Bordeaux*, donoszą: „Pod 13 dowiedzieliśmy się od kapitana przybyłego tu okrętu, że wszystkie wioski Biskajskie dostarczyły kontingens, żądany przez dowódców karolistowskich. Wszyscy Alkadowie tego okręgu zwołani byli na zgromadzenie powszechne, spodziewano się jednakże, że na te zgromadzenie zaydą poróżnienia pomiędzy powstańcami, którzy żadnego planu pewnego i żadnego wodza nie mają. Na drugiej stronie, starzy konstytucyjni ochotnicy i wielka liczba młodzieży w *San Sebastian* tak się uorganizowali, jak niegdyś za rządów Kortezów. Na wezwanie Jenerałego Kapitana, Deputacya prowincjonalna, która pierw w *Tolosie* była, teraz się do *San-Sebastian* przeniosta, przez cotam ufność powróciła i kramy, z początku zamknięte, już są otwarte. Jenerał *Castannos* oczekuje tylko jeszcze części 3go regimentu liniowego, dla rozpoczęcia działań zaczepnych. — *El-Pastor* d. 12 z *Socra*, małego portu miasta *St. Jean de-Luz*, do *San-Sebastian* płynął; przedsięwziął on tę drogę dla uniknięcia napadu z tyłu, nań przygotowanego. Ze środka kraju mało bardzo pewnego mamy: podług powieści gońca rosyjskiego, w *Aranda* i *Buytraja* wojska ma być wiele. Dzień ode dnia oczekujemy aż one do *Vittorii* weyjdą, gdyż miasto jest otwarte i zgoda artylleryi nie ma. W *Arragonii* wszystko spokojnie. W *Saragossie* do 9go nic nie zaszło, i w całej prowincyi zgoda o powstaniach nie widzieć się nie dało.

Znakomite podniesienie się papierów hiszpańskich na dzisiejszy giełdzie ma swoje zasadę w dzisiejszych nowinach, że niektórzy ze znakomitszych naszych bankierów ofiarowali pieniądze pomoc dla Królowej-Rejentki, na wypłacenie zbliżającego się wykupu procentowych kuponów. Hiszpańskie obligacye 5procentowe we dwóch dniach podniosły się prawie o 6%.

Reszta wiadomości zagranicznych w dodatku 3cim.

Observacje meteorologiczne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatr.	Stan powietrza.
d. 23 o 3 wieczor.		27 cal. 1,8 lin.	+ 4½ stopni.	Zachodni.	Deszcz.
d. 24 — — —		27 — 8,0 —	+ 5 — —	Zachodni.	Pochmurno.
d. 25 o godz. 7½ rano.		27 — 9,4 —	+ 1 — —	Polud.-zach.	Pochmurno.

DODATEK